

ARTYKUŁY ORYGINALNE (ORIGINAL PAPERS)

Ocena poziomu wiedzy z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy policjantów wybranej komendy województwa mazowieckiego

(The assessment of the knowledge of officers from a selected police station in Masovian province on qualified first aid)

M Blacharski ^{1,A,B,D}, Z Kopański ^{1,2,C,F}, R Gajdosz ^{1,E}

1. Collegium Masoviense – Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu
2. Wydział Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytet Jagielloński

Abstract— Introduction. In our daily life, every one of us may be exposed to health-threatening events. Regardless of the circumstances and the place of accident, basic life support skills extensively contribute to the increase in the chance of saving the victim's life and protecting his or her well-being. Since this subject matter is very much around, the author decided to undertake scientific research, the purpose of which was to assess the level of knowledge on certified first aid among policemen. The study took into consideration the following parameters: sex, work experience, age, rank, department, and the history of certified first aid training.

Materials and methods. 50 police officers (33 males and 17 females) between 18 and 45 years of age from one of regional headquarters of the Mazowieckie province were subjected to a prospective study. Direct survey was used to study incidental community. The survey consisted of a personal data sheet and 15 single-choice questions, which verified the knowledge in the certified first aid.

Conclusions. Data analysis has shown that higher knowledge on certified first aid was exhibited by females. Among males, the lowest score of 6 to 8 points was obtained by 21.21 %, while every surveyed female exceeded the score of 8 points. The maximal amount of points obtained was comparable across both sexes. Along with the growth in the interviewees' age, a minuscule decline in correctness has been noted. Nevertheless, the average point scores obtained by the three age groups are comparable. Along with the growth in work experience in time interval of 0 to 10 years, a growth in certified first aid test solution correctness was observed. However, above this limit, a decline in correctness is observable. Along with the growth in the police rank, there was a tendency for growth in certified first aid test solution correctness. It is sustained on a similar level to the rank of junior officer. The ranking of the highest average scores is the following: criminal and operational department officers (with the average test score of 11.7), prevention department officers (with the average test score of 11.6), and investigation department officers (with the average test score of 11.4). The lowest test scores were obtained by policemen from logistical department (with the average of 9.4). In the group of respondents who had not participated in any certified first aid course before the study, no interviewee obtained the highest score of 12 to 15 points. Yet, among the policemen who had been trained in the certified first aid, almost 56% obtained the highest score from the above range. The average score for the group of policemen without certified first aid course was 9.4 points, but for the group who had taken the course, the average result amounted to 12.2 points. The surveyed policemen showed particularly high level of knowledge in the subject of injuries.

Key words — police, first aid, scientific research.

Streszczenie— Wstęp. Nie raz w codziennym naszym życiu, każdy może być wystawiony na ryzyko zdarzenia zagrażające naszemu zdrowiu. Bez względu na okoliczności i miejsce wypadku, umiejętność podstawowych czynności ratunkowych w znaczny sposób przyczyniają się do zwiększenia szansy na uratowanie zdrowia i życia poszkodowanego. Duża aktualność tej tematyki skłoniła mnie do podjęcia badań własnych, których celem była ocena poziomu wiedzy z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy wśród policjantów przy uwzględnieniu wybranych parametrów takich jak: płeć, staż pracy, wiek, stopień służbowy, miejsce zatrudnienia (wydział) oraz wcześniejszej odbyte szkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Materiał i metodyka. Prospektywnym badaniom poddano 50 policjantów (33 mężczyzn i 17 kobiet) w wieku od 18 do 45 lat jednej z Komend Rejonowych Policji w województwie mazowieckim. Do badania zbiorowości incydentalnej wykorzystano ankietę bezpośrednią. Ankieta składała się z metryczki oraz 15 pytań zamkniętych, jednokrotnego wyboru sprawdzających wiedzę z kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Wyniki i wnioski. W wyniku analizy materiału stwierdzono, że wyższą wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy prezentowały kobiety. Wśród mężczyzn najniższą punktację z przedziału 6-8 punktów uzyskało, aż 21,21%, podczas gdy wszystkie ankietowane kobiety przekroczyły granicę 8 punktów. Maksymalną liczbę punktów uzyskały porównywalne grupy ankietowanych bez względu na płeć. W miarę wzrostu wieku badanych nieznacznie zmniejszała się poprawność rozwiązywania testu. Średnie ilości punktów uzyskane przez przedstawicieli trzech grup wiekowych są porównywalne. Wraz z wydłużaniem stażu pracy w przedziale 0-10 lat wrażliwość rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP, jednak powyżej tej granicy zaczyna się obniżać. Istniała tendencja do wzrostu poprawności rozwiązań testu badającego wiedzę z zakresu KPP w miarę wzrostu stopnia służbowego. Jest ona utrzymana do poziomu młodszego oficera. Najwyższą średnią ilość punktów z testu uzyskali w kolejności: policjanci z wydziału kryminalnego – operacyjnego (zdobyli średnią ilość punktów 11,7), następnie policjanci z wydziału prewencyjnego (zdobyli średnią ilość punktów 11,6), później policjanci z wydziału kryminalnego – dochodzeniowo śledczego (zdobyli średnią ilość punktów 11,4). Najmniej poprawnie test rozwiązywali policjanci z wydziału logistycznego (zdobyli średnią ilość punktów 9,4). W grupie

respondentów, którzy nie uczestniczyli wcześniej w żadnych kursach KPP nikt z badanych nie uzyskał najwyższej punktacji z przedziału 12-15 punktów, natomiast wśród policjantów, którzy byli przeszkoleni w zakresie KPP prawie 56% uzyskało najwyższą punktację z tego przedziału. Średnia ilość zdobytych punktów dla grupy nieszkolonej wynosiła, 9,4 pkt, natomiast dla grupy przeszkolonej - 12,2 pkt. Badani policjanci wykazali szczególnie wysoki poziom wiedzy z zakresu dotyczącego tematyki urazów.

Słowa kluczowe — policja, kwalifikowana pierwsza pomoc, badania ankietowe

Wkład poszczególnych autorów w powstanie pracy— A-Koncepcja i projekt badania, B- Gromadzenie i/lub zestawianie danych, C-Analiza i interpretacja danych, D-Napisanie artykułu, E-Krytyczne zrecenzowanie artykułu, F-Ostateczne zatwierdzenie artykułu

Adres do korespondencji — Prof. dr Zbigniew Kopański, Collegium Masoviense – Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu, Żyrardów, ul. G. Narutowicza 35, PL-96-300 Żyrardów, e-mail: zkopanski@o2.pl

Zaakceptowano do druku: 22.05.2015.

WSTĘP

Współcześnie podkreśla się wzrastającą liczbę wypadków na drogach w wielu krajach, w ślad za tym rośnie liczba ofiar tych wypadków [1]. Średnia europejska w 2013 roku wynosiła 52 ofiary śmiertelne wypadków drogowych na milion mieszkańców. W Polsce statystyki są jeszcze bardziej zatrważające. Szacuje się 87 ofiar śmiertelnych na milion mieszkańców. Większa liczba ofiar śmiertelnych w Europie w 2013 roku była tylko w Rumunii – 92 ofiary śmiertelne. [2]

Tabela 1. Wypadki drogowe i ich skutki w Polsce od roku 2000 do 2014 [3]

Rok	Wypadki	Zabici	Ranni	Kolizje
2000	57331	6294	71638	334797
2005	48100	5444	61191	401440
2010	38832	3907	48952	416 075
2014	34970	3202	42545	348028

Według stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w 2014 roku, miało miejsce 34 970 wypadków, w których zginęły 3 202 osoby, a 42 545 zostało rannych. Jak wynika ze statystyk, Polska jest jednym z krajów gdzie ginie najwięcej osób w wypadkach drogowych.

Stosunkowo często jedną z pierwszych osób pojawiających się na miejscu wypadku jest policjant. Jego właściwe zachowanie dotyczące ratowania poszkodowanych jest szczególnie ważne.[4,5] Nic więc dziwnego, że do odpowiedniego szkolenia policji w zakresie działań ratunkowych przykładą się dużą wagę. Ważnym jest, aby umiejętności nabyte przez policjantów podczas szkoleń z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy były weryfikowane na drodze

porozumianych zdarzeń z udziałem ofiar, a nie tylko na podstawie realnych zdarzeń na drodze. Takiej weryfikacji wiedzy i umiejętności ratowniczych służyc mogą różnego typu testy. [6] I właśnie test własnego autorstwa posłużył autorowi do przeprowadzenia badań własnych oceniających poziom wiedzy policjantów z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Celem badań była ocena poziomu wiedzy z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy policjantów przy uwzględnieniu wybranych parametrów takich jak: płeć, staż pracy, wiek, stopień służbowy, miejsce zatrudnienia (wydział) oraz wcześniej odbyte szkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

MATERIAŁ I METODYKA

Materiał

Prospektywnym badaniom poddano 50 policjantów (33 mężczyzn i 17 kobiet) w wieku od 18 do 45 lat jednej z Komend Rejonowych Policji w województwie mazowieckim. Badania przeprowadzono w okresie od 1 marca do 25 kwietnia 2015 roku. Wybór respondentów był losowy a udział w badania dobrowolny. Wśród ogółu badanych najliczniejszą (28 respondentów tj. 56,00%) grupę stanowiły osoby w wieku 26–35 lat, następnie respondenci w wieku 36–45 lat – (10 osób - 20%) a później w wieku 36–45 lat (10 osób - 20%). U obu płci przeważali respondenci z przedziału wiekowego 26 - 35 lat.

Stopień służbowy respondentów

Wśród ankietowanych 25 osób (50,00%) miało stopień służbowy Podoficer, 17 (34,00%) - stopień służbowy Aspiranta.

Przydział respondentów do Wydziału policyjnego

Spośród ankietowanych największa grupa rekrutowała się z wydziału prewencji (22 osoby - 44%), a następnie z wydziału kryminalnego-dochodzeniowo-śledczego (17 osób-34%).

Staż pracy respondentów w Policji

Wśród analizowanych 17(34%) pracowało w Policji 6-10 lat, 16 (32%) – 0-5 lat, a 10-(20%)- 11 – 15 lat.

Uczestnictwo w kursach Kwalifikowanej pierwszej pomocy

Spośród ogółu analizowanych, 34 osoby tj. 68% było w przeszłości uczestnikami kursów KPP. Udział w kursach KPP respondentów przedstawiono w tabl.6.

Metodyka

Do badania zbiorowości incydentalnej wykorzystano ankietę bezpośrednią. Ankieta składała się z metryczki oraz 15 pytań zamkniętych, jednokrotnego wyboru sprawdzających wiedzę z kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Kryterium oceny była punktacja przydzielana w sposób następujący:

- za poprawną odpowiedź przyznawano 1 punkt
- za złą odpowiedź przyznawano 0 punktów

Maksymalna liczba punktów jaką można było uzyskać za prawidłowe wypełnienie ankiety wynosiła 15 punktów.

WYNIKI

Analiza uzyskanych danych wskazuje, że najczęściej osiąganym wśród respondentów wynikiem było 10 punktów. Ten wynik odnotowano u 9 (18,00%) badanych. Pozostała punktacja rozkładała się wśród badanych w sposób porównywalny. Średnia ilość punktów uzyskana przez respondentów wynosiła 11,3 punktów. Średnią tą przekroczyło 50% badanych. Rozkład punktacji w badanej grupie przedstawiono w tabl. 2.

Tabela 2. Rozkład punktacji w badanej grupie

Tabela licznosci otrzymanych wynikow z testu		
Wynik	Liczba	Procent
6	1	2
7	5	10
8	1	2
9	5	10
10	9	18
11	4	8
12	6	12
13	7	14
14	6	12
15	6	12
Ogółem	50	100

Płeć respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy

W analizowanej grupie respondentów wyższą wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy prezentowały kobiety. Wśród mężczyzn najniższą punktację z przedziału 6-8 punktów uzyskało, aż 21,21%, podczas gdy wszystkie ankietowane kobiety przekroczyły granicę 8 punktów. Maksymalną liczbę punktów uzyskały porównywalne grupy ankietowanych bez względu na płeć. Charakterystykę płci w odniesieniu do poprawności rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP przedstawiono w tabl. 3.

Tabela 3. Charakterystyka płci w odniesieniu do poprawności rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP

Punktacja	Kobiety		Mężczyźni	
	Liczba	%	Liczba	%
6	-	-	1	3,03
7	-	-	5	15,15
8	-	-	1	3,03
9	3	17,65	2	6,06
10	2	11,76	7	21,21
11	2	11,76	2	6,06
12	4	23,53	2	6,06
13	1	5,88	6	18,18
14	3	17,65	3	9,09
15	2	11,76	4	12,12
Razem	17	100	33	100

Wiek respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy

Z analizy średniej liczby punktów uzyskanych przez przedstawicieli każdej z trzech analizowanych grup wiekowych wynika, że w miarę wzrostu wieku badanych nieznacznie zmniejsza się poprawność rozwiązywania testu. Średnie ilości punktów uzyskane przez przedstawicieli trzech grup wiekowych są porównywalne. Wiek respondentów w odniesieniu do poprawności rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP przedstawiono w tabl. 4.

Tabela 4. Wiek respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu KPP

Grupy wiekowe respondentów, a otrzymane wyniki z testu						
Grupa wiekowa	18 – 25 lat		26 – 35 lat		36 – 45 lat	
	Punktacja	%	Punktacja	%	Punktacja	%
6	0	0	0	0	1	10
7	0	0	4	14,29	1	10
8	1	8,33	0	0	0	0
9	1	8,33	3	10,71	1	10
10	2	16,67	5	17,86	2	20
11	3	25	0	0	1	10
12	2	16,67	4	14,29	0	0
13	0	0	6	21,43	1	10
14	1	8,33	4	14,29	1	10
15	2	16,67	2	7,14	2	20
Ogółem	12	100	28	100	10	100

Staż pracy w Policji respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy

Uzyskane dane wskazują, że w miarę wydłużania stażu pracy w przedziale 0-10 lat wrasta poprawność rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP, jednak powyżej tej granicy wieku zaczyna się obniżać. Znaczenie stażu pracy w poprawności rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP przedstawiono w tabl. 5.

Tabela 5. Staż pracy respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu KPP

Staż pracy, a otrzymane wyniki z testu										
Staż pracy	0 – 5 lat		6 – 10 lat		11 – 15 lat		16 – 20 lat		21 lat i więcej	
	Punktacja	%	Punktacja	%	Punktacja	%	Punktacja	%	Punktacja	%
6	0	0	0	0	0	0	1	16,67	0	0
7	0	0	1	5,88	3	30	1	16,67	0	0
8	1	6,25	0	0	0	0	0	0	0	0
9	2	12,5	2	11,76	0	0	1	16,67	0	0
10	3	18,75	4	23,55	1	10	0	0	1	100
11	4	25	0	0	0	0	0	0	0	0
12	2	12,5	3	17,65	1	10	0	0	0	0
13	1	6,25	3	17,65	2	20	1	16,67	0	0
14	1	6,25	2	11,76	3	30	0	0	0	0
15	2	12,5	2	11,76	0	0	2	33,33	0	0
Ogółem	16	100	17	100	10	100	6	100	1	100

Stopnie służbowe respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy

Wśród analizowanych policjantów zauważa się tendencję do wzrostu poprawności rozwiązań testu badającego wiedzę z zakresu KPP w miarę wzrostu stopnia służbowego. Ta tendencja jest utrzymana do poziomu młodszego oficera. Znaczenie stopni służbowych w poprawności rozwiązywania testu

badającego wiedzę z zakresu KPP przedstawiono w tabl. 6.

Tabela 6. Stopnie służbowe respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu KPP

Stopień służbowy, a otrzymane wyniki z testu										
Stopień służbowy	Posterunkowy		Podoficer		Aspirant		Oficer młodszy		Oficer starszy	
	Punktacja	%	Punktacja	%	Punktacja	%	Punktacja	%	Punktacja	%
6	0	0	0	0	1	5,88	0	0	0	0
7	0	0	3	12	2	11,76	0	0	0	0
8	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0
9	1	16,67	3	12	1	5,88	0	0	0	0
10	2	33,33	4	16	2	11,76	0	0	1	100
11	1	16,67	3	12	0	0	0	0	0	0
12	1	16,67	4	16	1	5,88	0	0	0	0
13	0	0	2	8	5	29,41	0	0	0	0
14	0	0	3	12	3	17,65	0	0	0	0
15	1	16,67	2	8	2	11,76	1	100	0	0
Ogółem	6	100	25	100	17	100	1	100	1	100

Zatrudnienie w poszczególnych wydziałach Policji respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy

Najwyższą średnią ilość punktów z testu uzyskali w kolejności: policjanci z wydziału kryminalnego – operacyjnego (zdobyli średnią ilość punktów 11,7), następnie policjanci z wydziału prewencyjnego (zdobyli średnią ilość punktów 11,6), później policjanci z wydziału kryminalnego – dochodzeniowo śledczego (zdobyli średnią ilość punktów 11,4). Najmniej

poprawnie test rozwiązywali policjanci z wydziału logistycznego (zdobyli średnią ilość punktów 9,4). Zatrudnienie w poszczególnych wydziałach Policji a poprawności rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP przedstawiono w tabl. 7.

Tabela 7. Zatrudnienie w poszczególnych wydziałach Policji respondentów a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu KPP

Wydział policyjny, a wyniki testu								
Wydział	Kryminalny - operacyjny		Kryminalny – dochodzeniowo śledczy		Prewencyjny		Logistyczny	
		%		%		%		%
Punktacja		%		%		%		%
6	0	0	0	0	0	0	1	20
7	1	16,67	1	5,88	2	9,09	1	20
8	0	0	0	0	1	4,55	0	0
9	0	0	1	5,88	3	13,64	1	20
10	1	16,67	6	35,29	2	9,09	0	0
11	0	0	1	5,88	3	13,64	0	0
12	1	16,67	2	11,76	2	9,09	1	20
13	1	16,67	3	17,65	2	9,09	1	20
14	2	33,33	2	11,76	2	9,09	0	0
15	0	0	1	5,88	5	22,73	0	0
Ogółem	6	100	17	100	22	100	5	100

Udział we wcześniejszych kursach KPP a poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy

Uzyskane wyniki wskazują, że w grupie respondentów, którzy nie uczestniczyli wcześniej w żadnych kursach KPP nikt z badanych nie uzyskał najwyższej punktacji z przedziału 12-15 punktów, natomiast wśród policjantów, którzy byli przeszkoleni w zakresie KPP prawie 56% uzyskało najwyższą punktację z tego przedziału.

Średnia ilość zdobytych punktów dla grupy nieszkolonej wynosiła, 9,4 pkt, natomiast dla grupy przeszkolonej - 12,2 pkt. Znaczenie uczestnictwa w kursach dotyczących KPP a poprawności rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP przedstawiono w tabl. 8.

Tabela 8. Znaczenie wcześniejszego szkolenia w zakresie KPP na poprawność rozwiązania testu badającego wiedzę z zakresu KPP

Liczba punktów	Respondenci, którzy nie uczestniczyli w kursie KPP		Respondenci, którzy uczestniczyli w kursie KPP	
	Liczba ankietowanych	Procent	Liczba ankietowanych	Procent
6	1	6,25	0	0,00
7	2	12,50	3	8,82
8	1	6,25	0	0,00
9	4	25,00	1	2,94
10	4	25,00	5	14,71
11	2	12,50	2	5,88
12	2	12,50	4	11,76
13	0	0	7	20,59
14	0	0	6	17,65
15	0	0	6	17,65
Ogółem	16	100,00	34	100,00

STATYSTYKA POJEDYNCZYCH PYTAŃ

Charakterystykę rozkładu prawidłowych odpowiedzi przy uwzględnieniu pojedynczych pytań testu przedstawiono w tabl. 9.

Tabela 9. Rozkład prawidłowych odpowiedzi na poszczególne pytania testu

Nr pytania	Treść pytania	Prawidłowe odpowiedzi	
		Liczba	Procent
Pytanie 1	Jaki jest stosunek uciśnień mostka do ilości oddechów u dorosłego poszkodowanego?	40	80,00
Pytanie 2	Jak długo będzie Pan/Pani sprawdzał/a oddech u osoby nieprzytomnej?	33	66,00
Pytanie 3	Po ilu minutach na skutek nagłego zatrzymania krążenia dochodzi do nieodwracalnych zmian w centralnym układzie nerwowym?	39	78,00
Pytanie 4	Najczęstsza przyczyna nagłego zatrzymania krążenia u osób dorosłych jest pochodzenia:	45	90,00
Pytanie 5	W jakiej sytuacji zastosuje Pan/Pani opatrunek uciskowy?	46	92,00
Pytanie 6	Przy masywnym krwotoku możemy spodziewać się u osoby poszkodowanej:	46	92,00
Pytanie 7	Przyczyną wstrząsu hipowolemicznego jest:	27	54,00
Pytanie 8	Kiedy będzie Pan/Pani podejrzewał/a uraz kręgosłupa u poszkodowanego?	50	100,00
Pytanie 9	Podejrzewa Pan/Pani uszkodzoną kończynę górną. Można ją unieruchomić:	47	94,00
Pytanie 10	Przed przystąpieniem do oceny urazowej wstępnej, od której strony Pan/Pani podejrzewa do poszkodowanego?	24	48,00
Pytanie 11	O co trzeba zadbać przed przyklejeniem elektrod defibrylatora AED?	43	86,00
Pytanie 12	Kiedy AED wydało polecenie „Wstrząs zalecany”	36	72,00
Pytanie 13	Znalazł/a Pan/Pani osobę przytomną leżącą na ulicy. Zachodzi obawa wychłodzenia organizmu u danej osoby i chce Pan/Pani uchronić ją przed dalszymi stratami ciepła. Użyj Pan/Pani folii NRC	37	74,00
Pytanie 14	Wskaż zdanie nieprawdziwe dotyczące tlenku węgla	35	70,00
Pytanie 15	Poszkodowana kobieta w widocznej ciąży na skutek ciężarnej macicy jest zagrożona uciskiem żyły głównej dolnej, co radykalnie zmniejsza dopływ krwi żyłnej do serca i może dawać objawy wstrząsu. W jakiej pozycji ułoży Pan/Pani tę kobietę, czekając na przyjazd zespołu pogotowia ratunkowego?	17	34,00

Uzyskane wyniki wskazują, że częstość udzielania prawidłowych odpowiedzi na poszczególne pytania była zróżnicowana. Były pytania jak np. pytanie 8: Kiedy będzie Pan/Pani podejrzewał/a uraz kręgosłupa u poszkodowanego?, które żadnemu respondentowi nie sprawiły problemów. 100% ankietowanych

odpowiedziało prawidłowo. Były także pytania, w których częstość udzielania prawidłowych odpowiedzi była niska, np. pytanie 15: Poszkodowana kobieta w widocznej ciąży na skutek ciężarnej macicy jest zagrożona uciskiem żyły głównej dolnej, co radykalnie zmniejsza dopływ krwi żyłnej do serca i może dawać objawy wstrząsu. W jakiej pozycji ułoży Pan/Pani tę kobietę, czekając na przyjazd zespołu pogotowia ratunkowego?, gdzie udzielono tylko 34% prawidłowych odpowiedzi, czy pytanie 10: Przed przystąpieniem do oceny urazowej wstępnej, od której strony Pan/Pani podejrzewa do poszkodowanego?, gdzie prawidłowych odpowiedzi było 48%.

Analiza wyników wskazuje, że respondenci mieli czasem problemy ze znalezieniem prawidłowej odpowiedzi opisującej podstawowe zachowania ratownika na miejscu zdarzenia. Wskazują na to choćby wyniki ankiety w zakresie pytania 10, czy pytania 2 (Jak długo będzie Pan/Pani sprawdzał/a oddech u osoby nieprzytomnej?).

Jednocześnie badani policjanci bardzo dobrze poradzi sobie z pytaniami dotyczącymi tematyki urazów. Na pytanie 5 (W jakiej sytuacji zastosuje Pan/Pani opatrunek uciskowy?) odpowiedziało poprawnie 92% ankietowanych, na pytanie 6 (Przy masywnym krwotoku możemy spodziewać się u osoby poszkodowanej:) - 92%, na pytanie 8 (Kiedy będzie Pan/Pani podejrzewał/a uraz kręgosłupa u poszkodowanego?) - 100%, na pytanie 9 (Podejrzewa Pan/Pani uszkodzoną kończynę górną. Można ją unieruchomić:) - 94%.

Przedstawione wyniki badań własnych wskazują, że policjanci mają stosunkowo dużą wiedzę z zakresu pierwszej pomocy w typowych urazach, z którymi mogą się spotkać podczas służby.

Jednocześnie odsetek udzielonych prawidłowych odpowiedzi choćby na pytanie 10 (Przed przystąpieniem do oceny urazowej wstępnej, od której strony Pan/Pani podejrzewa do poszkodowanego?) , gdzie było ich - 48%, czy pytanie 7 (Przyczyną wstrząsu hipowolemicznego jest:) gdzie było 54% może wskazywać, że wiedza teoretyczna badanych stoi na wysokim poziomie, ale już słabiej prezentuje się wiedza praktyczna.

DYSKUSJA

Szkolenie w Policji w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy jest realizowane w zakresie szerokiego wachlarza programowego.[7,8] W dniu 15 grudnia 2010r. Komenda Główna Policji zawarła

porozumienie z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie dofinansowania projektu „Szkolenie policjantów w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Program ten miał być realizowany w okresie od 1 kwietnia 2011 roku do 31 grudnia 2014 roku.[9]

W projekcie tym założono realizację kursów z kwalifikowanej pierwszej pomocy zgodnie z wymogami Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Program został sfinansowany w 85% ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz w 15% ze środków krajowych. Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację Programu, wyniosła prawie 11,5 mld euro, w tym wkład finansowy Europejskiego Funduszu Społecznego, to ponad 9,7 mld euro, a pozostałą część stanowiły środki krajowe.

Podstawowym celem projektu było uzyskanie przez uczestników-policjantów umiejętności praktycznych, pozwalających na udzielanie pomocy osobom poszkodowanym na miejscu zdarzenia.

W ramach projektu przeszkolono 4230 policjantów i policjantek, zakupiono 710 sztuk zestawów ratownictwa medycznego R0 oraz 71 sztuk defibrylatorów.

Inną formą doszkalania policji w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy są odpłatne kursy organizowane przez niezależne firmy. Zakres tematyczny wszystkich tych kursów został dokładnie zdefiniowany w rozporządzeniu ministra zdrowia z dnia 19 marca 2007 roku w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.[10]

Z przedstawionego krótkiego przeglądu programów szkoleniowych wynika, że policja ma stworzone warunki do stałego doskonalenia umiejętności w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy. Uzasadniało to podjęcie badań własnych, w których dokonano oceny zdobytych wcześniej przez respondentów umiejętności w zakresie ratownictwa medycznego.

Z badań własnych wynika, że w analizowanej grupie policjantów wyższą wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy prezentowały policjantki. Wśród policjantów (mężczyzn) najniższą punktację z przedziału 6-8 punktów uzyskało, aż 21,21%, podczas gdy wszystkie ankietowane policjantki przekroczyły granicę 8 punktów. Najwyższą wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, której odpowiadała maksymalna liczba zdobytych punktów prezentowały już porównywalne grupy bez względu na płeć.

W moich badaniach uwagę zwraca fakt, że w miarę wzrostu wieku badanych nieznacznie zmniejszała się poprawność rozwiązywania testu. Nie jest to jednak zjawisko silnie zaprezentowane, gdyż średnie ilości punktów uzyskane przez przedstawicieli trzech grup wiekowych są porównywalne.

Z badań własnych wynika, że wraz z wydłużaniem stażu pracy w przedziale 0-10 lat wrasta poprawność rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP. Jest to obserwacja oczekiwana, bowiem można przypuszczać, że w miarę wydłużania czasu pracy w policji, wrasta prawdopodobna częstość uczestnictwa policjantów w większej liczbie szkoleń dotyczących tematyki ratownictwa medycznego. Zaskakiwać natomiast może spostrzeżenie, że powyżej 10 roku stażu pracy w policji przygotowanie respondentów do udzielania pomocy w ramach KPP spada. Z tymi danymi korespondują kolejne moje obserwacje, wskazujące, że istniała tendencja do wzrostu poprawności rozwiązań testu badającego wiedzę z zakresu KPP w miarę wzrostu stopnia służbowego. Jest ona utrzymana do poziomu młodszego oficera.

Częściowym wytłumaczeniem poczynionych obserwacji może tu być przypuszczenie, że dla kadry wyższej stopniem, być może znaczące stają się inne priorytety w pracy zawodowej, aniżeli doskonalenie się w umiejętnościach z zakresu KPP. Ale czy jest to jakiegokolwiek wytłumaczenie?

Badania własne wskazują, że najwyższą średnią ilość punktów z testu uzyskali w kolejności: policjanci z wydziału kryminalnego – operacyjnego (zdobyli średnią ilość punktów 11,7), następnie policjanci z wydziału prewencyjnego (zdobyli średnią ilość punktów 11,6), później policjanci z wydziału kryminalnego – dochodzeniowo śledczego (zdobyli średnią ilość punktów 11,4). Najmniej poprawnie test rozwiązywali policjanci z wydziału logistycznego (zdobyli średnią ilość punktów 9,4).

Pomimo szerokiego programu doskonalenia umiejętności w zakresie KPP realizowanego w Policji, okazuje się, że są pracownicy Policji, którzy nie byli szkoleni w zakresie ratownictwa medycznego. Te niedostatki wiedzy wyeksponowały badania własne. W grupie respondentów, którzy nie uczestniczyli wcześniej w żadnych kursach KPP stwierdziłem, że nikt z badanych nie uzyskał najwyższej punktacji z przedziału 12-15 punktów, natomiast wśród policjantów, którzy byli przeszkoleni w zakresie KPP prawie 56% uzyskało najwyższą punktację z tego przedziału. Średnia ilość zdobytych punktów dla

grupy nieszkolonej wynosiła 9,4 pkt, natomiast dla grupy przeszkolonej - 12,2 pkt.

Musi jednocześnie cieszyć wśród respondentów, wysoki poziom wiedzy z zakresu dotyczącego tematyki urazów.

Przeprowadzone badania miały na celu zwrócenie uwagi na przygotowanie policji do działań w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy. Aby mogły służyć jako podstawa do uogólnień i potencjalnych wniosków prowadzących do rekonstrukcji obecnie realizowanych w Policji programów szkoleniowych w zakresie KPP, muszą być powtórzone na zdecydowanie większej grupie respondentów i mieć charakter wielośrodkowy.

WNIOSKI

1. W analizowanej grupie respondentów wyższą wiedzę z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy prezentowały kobiety. Wśród mężczyzn najniższą punktację z przedziału 6-8 punktów uzyskało, aż 21,21%, podczas gdy wszystkie ankietowane kobiety przekroczyły granicę 8 punktów. Maksymalną liczbę punktów uzyskały porównywalne grupy ankietowanych bez względu na płeć.
2. W miarę wzrostu wieku badanych nieznacznie zmniejszała się poprawność rozwiązywania testu. Średnie ilości punktów uzyskane przez przedstawicieli trzech grup wiekowych są porównywalne.
3. Wraz z wydłużaniem stażu pracy w przedziale 0-10 lat wrasta poprawność rozwiązywania testu badającego wiedzę z zakresu KPP, jednak powyżej tej granicy zaczyna się obniżać.
4. Istniała tendencja do wzrostu poprawności rozwiązań testu badającego wiedzę z zakresu KPP w miarę wzrostu stopnia służbowego. Jest ona utrzymana do poziomu młodszego oficera.
5. Najwyższą średnią ilość punktów z testu uzyskali w kolejności: policjanci z wydziału kryminalnego – operacyjnego (zdobyli średnią ilość punktów 11,7), następnie policjanci z wydziału prewencyjnego (zdobyli średnią ilość punktów 11,6), później policjanci z wydziału kryminalnego – dochodzeniowo śledczego (zdobyli średnią ilość punktów 11,4). Najmniej poprawnie test rozwiązywali policjanci z wydziału logistycznego (zdobyli średnią ilość punktów 9,4).
6. W grupie respondentów, którzy nie uczestniczyli wcześniej w żadnych kursach KPP nikt z badanych nie uzyskał najwyższej punktacji z przedziału 12-15 punktów, natomiast wśród policjantów, którzy byli przeszkoleni w zakresie KPP prawie 56% uzyskało najwyższą punktację z tego przedziału. Średnia ilość zdobytych punktów dla grupy nieszkolonej wynosiła, 9,4 pkt, natomiast dla grupy przeszkolonej - 12,2 pkt.
7. Badani policjanci wykazali szczególnie wysoki poziom wiedzy z zakresu dotyczącego tematyki urazów.

PIŚMIENNICTWO

1. World Health Organisation, Global Status Report on Road Safety 2013: supporting a decade of action, 2014:4-8.
2. Drogowe statystyki. Adres: http://ec.europa.eu/polska/news/140331_wypadki_drogowe_pl.htm
3. Wypadki drogowe – raporty roczne. Adres: <http://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/76562,Wypadki-drogowe-raporty-roczne.html>
4. Żyła Z, Zysko D, Leśkiewicz M, Iskrzycki Ł, Gawłowski P, Smereka J, Wróblewski P, Timler D, Furtan St, Fedorowski A. Injuries associated with rail transport – preliminary report. JPHNMR 2014; (3):59-69.
5. Szarpak Ł, Kopański Z, Timler D, Madziła M, Madziła A, Uracz W. Obrażenia czaszkowo – mózgowie w praktyce wyjazdowych Zespołów Ratownictwa Medycznego. JPHNMR 2013; (3):32-37.
6. II Ogólnopolskie Zawody Ratowników Policyjnych z Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy (Słupsk). Adres: <http://isp.policja.pl/isp/aktualnosci/5660,II-Ogolnopolskie-Zawody-Ratownikow-Policyjnych-z-Kwalifikowanej-Pierwszej-Pomocy.html>
7. Butkiewicz S. Analiza form i metod szkolenia z pierwszej pomocy w formacjach uzbrojonych w odniesieniu do kursów kwalifikowanej pierwszej pomocy. Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Policji w Pile. 2010; 2:79-83.
8. Jastrzębski P., Zabrzycki W., Ulbrych K., Achremczyk G., Bonus-Dzięgo A.: Pierwsza pomoc w działaniach specjalnych Policji. WSPol, 2011:19-21.
9. Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Adres: <http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-finansow/fundusze-pomocowe/70229,Program-Operacyjny-Kapital-Ludzki.html>
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (Dz.U. 2007 nr 60 poz. 408)